

- або по найвищій із двох оцінок: чистої вартості реалізації активу або вартості його використання. При цьому вартість використання - це справжня вартість майбутніх грошових потоків, які, як очікується, виникнуть від використання активу і його ліквідації [2].

Література:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України №617 від 7.11.2003р.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України №817 від 24.12.2004р.

4. International Financial Reporting Standard 5 «Non-current assets held for sale and discontinued operations» // Official Journal of the European Union, 29.11.2008 [Electronic resource] - An access mode: <http://www.ifrs-portal.com/Dokumente/IFRS%20IAS%20EU%20English.pdf>.

Бобровицька О. О.

студ. 5 курсу 5 групи ф-ту «Облік і аудит»

Харківський національний економічний університет

Науковий керівник - Москаленко Н.О.,

к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу

ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Обґрунтування управлінських рішень в економічній області не можливе без широкого використання достовірної, своєчасної і повної інформації про фінансовий стан підприємств. Наявність в сучасній науковій та навчальній літературі відмінностей у методичних підходах та визначенні окремих фінансових показників, відсутність єдиної точки зору щодо змісту фінансових показників обумовлюють необхідність їх критичного огляду, узагальнення і виокремлення можливостей практичного використання.

Спираючись на праці провідних науковців та фахівців з фінансового аналізу, результати аналітичних досліджень в ході виконання науково-практичних завдань, метою статті визначено узагальнення існуючих підходів щодо змісту фінансового аналізу підприємства, зокрема розрахунку окремих показників.

Серед вітчизняних провідних науковців та фахівців з фінансового аналізу – М. А. Болюх [1], А. Г. Загородній та Г. І. Кіндрацька [2], В. О. Мец [3], М. Г. Чумаченко [1] та інші. Авторитетними є видання з економічного та фінансового аналізу російських авторів – М. І. Баканова [4], Л. Т. Гіляровської [5], Г. В. Савицької [6], В. П. Савчука [7], А. Д. Шеремета [4, 8].

Завдання фінансового аналізу полягають у аналізі поточного фінансово-економічного стану підприємства, виявленні тенденцій у його діяльності, закономірностей у динаміці основних показників. За результатами фінансового аналізу планується майбутнє підприємства, можливості подальшого розвитку, порівнюються показники підприємства із показниками лідерів та середньо галузевими. Як аналітичний інструментарій управління підприємством фінансовий аналіз повинен бути настільки бездоганним й доказовим, щоб його висновки не можна було заперечити. Але на практиці це ускладнюється рядом проблем. Обстеження спеціальної літератури, думок аналітиків та результатів прикладних досліджень, дозволило виокремити такі основні проблеми.

По-перше, в різних країнах використовують досить різні підходи щодо групування та класифікації фінансових коефіцієнтів. Як зазначають фахівці [9] фінансові аналітики з Канади: виділяють коефіцієнти та показники за такими групами як ліквідність, активність, заборгованість та прибутковість. У класичному підручнику американських фінансових аналітиків, що перекладений на російську мову, фінансові показники розподіляються на коефіцієнти ліквідності, левеґітету та прибутковості. В роботах білоруських авторів наводиться групування коефіцієнтів за ефективністю використання капіталу, фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. В публікаціях вітчизняних авторів наведено групування фінансових коефіцієнтів за такими напрямками як коефіцієнти ділової активності, рентабельності, структури капіталу та ліквідності й платоспроможності.

По-друге, є суттєві розбіжності у розрахунку окремих важливих показників. Так, наприклад, можна зустріти різні підходи щодо визначення таких показників, як оборотність запасів та оборотність кредиторської заборгованості. Разом із показником оборотності дебіторської заборгованості вони визначають ділову активність підприємства та ефективність управління активами. В роботах [1, с. 267 – 269; 2, с. 315; 4, с. 288] оборотність кредиторської заборгованості і оборотність запасів розраховують по виручці від реалізації продукції. Автор роботи [3, с. 126] оборотність кредиторської заборгованості і оборотність виробничих запасів пропонує визначати по витратах на виробництво продукції. В той же час, професіонал в питаннях фінансового аналізу, автор роботи [7] не виключає перший підхід і пропонує розраховувати оборотність запасів як за виручкою, так і за витратами [10], залишаючи вибір за аналітиками, виходячи з особливостей діяльності підприємства, характеру управління та умов конкуренції. Стосовно оборотності кредиторської заборгованості, той же автор обґрунтовує необхідність її визначення за обсягом матеріальних витрат. Такі розбіжності у розрахунках вказаних показників можуть привести до різних оцінок стосовно оборотності активів та тривалості фінансового циклу підприємства. Середнє значення тривалості фінансового циклу розраховується як сума періоду обороту (погашення) дебіторської заборгованості й запасів за винятком періоду обороту (виплати) кредиторської заборгованості. По суті, чим вище значення фінансового циклу, тим вище потреба підприємства в коштах для придбання оборотних коштів.

Різними є погляди фахівців та аналітиків стосовно показників рентабельності підприємства. Традиційно, російські та вітчизняні автори [1, 2, 4] для повного опису ефективності діяльності підприємства пропонує визначати валову, чисту та операційну рентабельність реалізації продукції, рентабельність активів та власного капіталу за чистим прибутком. Разом із тим, поширюється думка серед аналітиків [10, 11, 12] щодо доцільності розрахунку показників рентабельності виключно за обсягом чистого прибутку підприємства.

По-третє, важливим моментом є також питання щодо самих величин фінансових коефіцієнтів, що слугують базою для порівняння під час проведення фінансового аналізу. Більшість авторів за величину показників використовують їхні значення, здебільше запозичені з перекладеної або оригінальної закордонної наукової літератури, що стосується переважно країн зі сталою ринковою економікою. Слід додати, що автори, як правило, не вказують, яким чином вони отримали величини цих показників, у яких галузях, формах власності тощо [9].

Таким чином, наявність різних підходів щодо класифікації, групування коефіцієнтів, визначення їх величин, методів розрахунку, обумовлюють трудомісткість процесу аналізу фінансового стану підприємства, а також є причиною різної інтерпретації результатів і погіршення діяльності об'єкта аналізу.

Література:

1. *Економічний аналіз: Навч. посіб. – 3-тє вид., без змін / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. - К.: КНЕУ, 2007. - 560 с.*
2. *Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній / За ред. проф. А. Г. Загороднього. - Вид. 2 - ге, перероб. і доп. - Львів: «Магнолія 2006», 2008. - 440 с.*
3. *Меґ В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 1999. — 132 с.*

4. Баканов М. И. Теория экономического анализа: Учебник / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – 4-е изд., доп. и перераб. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 416 с.
5. Экономический анализ: Учебник для вузов / Под ред. Л. Т. Гиляровской. — 2-е изд., доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. - 615 с.
6. Савицкая Г. В. Экономический анализ: Учеб. / Г. В. Савицкая. – 9-е изд., испр. – М.: Новое знание, 2004. – 640 с.
7. Савчук В. П. Финансовый менеджмент: практическая энциклопедия. – Киев: Сотрапiон, 2008, 884 с.
8. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 176 с.
9. Михайлов В. Фінансовий стан підприємств (аналіз деяких методичних питань) / В. Михайлов, Ю. Прилипко, В. Бірюченко // Корпоративні фінанси. - 2004.- № 5 – 6.- С. 31 – 38.
10. Савчук В. П. Финансовый анализ деятельности предприятия (международные подходы). – Режим доступа до докум.: <http://www.cfin.ru/finanalysis/reports/savchuk - 05.shtml>
11. Боровков П. Финансово-экономический анализ. – Режим доступа до докум.: http://www.cfin.ru/finanalysis/reports/fin-ec_analysis.shtml
12. Рябых Д. Наиболее распространенные финансовые показатели. – Режим доступа до докум. <http://www.cfin.ru/finanalysis/finratios.shtml>

Бойчук А.Б.

студ. гр. ОА-32

Національний університет «Львівська політехніка»

Науковий керівник – Литвиненко Н.О.,

асистент кафедри обліку та аналізу

РОЛЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Малий та середній бізнес як інституційний сектор економіки давно став домінуючим за чисельністю та обсягами виробництва у провідних країнах світу, оскільки він забезпечує гнучкість та стійкість економічної системи, наближає її до потреб конкретних споживачів, а водночас - виконує важливу соціальну роль, надаючи робочі місця та забезпечуючи джерелом доходу різні прошарки населення. Говорячи мовою цифр, у економіці розвинутих країн світу 50-70% ВВП створюється саме сектором малого та середнього підприємництва, а зайнято в ньому близько 60% економічно активного населення [2]. Все вищесказане і обумовлює актуальність теми дослідження та його мету. Метою дослідження є визначення ролі малого та середнього бізнесу в розвитку національної економіки та окреслення кола чинників, які стримують розвиток малого та середнього бізнесу.

Без розвитку малого та середнього бізнесу неможливе формування середнього класу, тобто створення надійного фундаменту демократичного суспільства. Отож, сектор малого та середнього підприємництва виконує функцію послаблення тенденції до соціальної диференціації, яка притаманна ринковій економіці. Очевидним є й те, що малі та середні підприємства менше шкодять екологічному середовищу, що є особливо актуальним в сьогоденні. Немаловажна роль малого і середнього бізнесу в здійсненні прориву в ряді важливих напрямків НТП, насамперед, в області електроніки, кібернетики та інформатики. Сприяючи прискоренню реалізації новітніх технічних ідей та випуску наукоємної продукції, він, тим самим, виступає своєрідним провідником науково-технічного прогресу [1].

Істотний вклад малого та середнього бізнесу є у формуванні конкурентного середовища, що для нашої високо монополізованої економіки має першорядне значення.